

mi, kivált eleinte, nagy nehézségekkel egyenként hordtuk össze a követ, a jövő nemzedék fényesen fogja betetőzhetni.

Azon, úgy hiszem mindannyiunk által osztott óhajtással, hogy ez úgy legyen, nyitom ezennel meg az országos erdészeti egyesület 1882-ik évi közgyűlését.

A rendszeres gazdasági üzemtervek mikénti készítésének kérdéséhez.

Irta: Belházy Emil, kir. főerdőfelügyelő.

Az erdőtörvény 17. §-ában megjelölt erdőbirtokosoknak mind sürgősebb feladatává lesz a rendszeres gazdasági üzemterveknek törvény által rendelt elkészítése; oly munka ez, mely időt, szakképzett munkaerőt és költséget igényel. Nagyobb s eddig is többé-kevésbé rendszeresen kezelt erdők tulajdonosaira nézve annyiban könnyebb a dolog, mert nagyobbbrészt rendelkeznek közegekkel, kik többnyire eddig is alkalmazott szakszerű tervek segítségével a törvény követelményeinek megfelelő rendszeres gazdasági terveket a meglevő és sok esetben használható, de mindenesetre könnyebben kiegészíthető adatok alapján nagyobb költség igénybevétele nélkül elkészíthetik. Sokkal nehezebb e feladat a kisebb erdőkkel bíró községekre és a volt urbéres közbirtokosságokra nézve; mert ezeknek először is szakember után kell nézniök, s rá kell hogy szánják magukat jövedelmükhöz képest jelentékeny oly kiadásra, melytől annyival inkább irtóznak, mivel a dologról legtöbb esetben helyes fogalmuk nincsen, s mivel az erdőre a szükségeseket ráköltetni eddig egyáltalán nem szokták meg.

Ez azonban nem az egyedüli baj, hanem hozzájárul még az is, hogy az erdők kezelésénél alkalmazott tiszték, kikhez ezen kisebb erdőbirtokosok ez ügyben fordulni kénytelenek, nagyobbbrészt maguk sincsenek tisztában az iránt, hogy mikép

kell az üzemterveket legkevesebb költséggel, s mégis a célnak és a törvény követelményeinek megfelelő módon készíteni.

Az üzemtervek készítése iránt kiadott ministeri utasításban eléggé gondoskodva lett arról, hogy kisebb, egyszerűbb erdőgazdaságok számára az üzemtervek is egyszerűbb módon és alakban legyenek készíthetők, s nem az utasítás hibája az, ha a dolog lényege kevésbé ötlük szembe, mint az utasításhoz mellékelt táblázatok száma. Kétségbevonhatlan, hogy nagyobb kiterjedésű s belterjesen kezelt erdőknél, hol számos termőhelyi és állab-különbség fordul elő, a jelen erdőállapot és a tervezett erdőgazdasági miveletek fölötti kellő átnézetet csakis táblázatok s esetleg külön e célra szerkesztett térképek segítségével lehet nyerni és nyújtani. De kisebb s egyszerűbb erdőgazdaságoknál az utasítás sem követeli azt, hogy az üzemterv mindmennyi táblázattal legyen felszerelve, melyek mindegyikében egy-két szám tündököljön. Az utasításban megvannak állapítva a követendő elvek, ki van mutatva azon eljárás, mely az üzemtervek készítésénél általában, s különösen nagyobb erdőbirtokra vonatkozóknál célszerűen alkalmazható, s megvannak jelölve a megengedett eltérések és egyszerűsítések is. Arra azonban, hogy ezen egyszerűsítések mennyire és miképen alkalmazhatók s milyen legyen az üzemterv egész szerkezete minden adott esetben, — annyi sokféle esettel szemben, a milyen a különböző viszonyoknál fogva előfordulhat, az utasítás ki nem terjeszkedhetett.

Azért nem tartom fölöslegesnek a kémendi urbéresek kis terjedelmű erdejének üzemtervét a következőkben mint példát *)

*) A példának vett üzemterv tényleges viszonyokra vonatkozik; az ahoz szükséges adatokat Tavi Gusztáv, közp. m. kir. erdőszjelölt részint helyszini felvétel útján, részint Nozdroviczky, Esztergom városa erdőmesterének és a kérdéses erdő ez idő szerinti kezelőjének bemondásából gyűjtötte s készítette elő; ugyan ő készítette a gazdasági térképet $\frac{1}{4}$ (hosszméterben $\frac{1}{2}$) természetes nagyságban ábrázoló, s jelen füzethez mellékelt rajzot is.

közölni, mely minden magyarázatnál is jobban mutatja meg, hogy kisebbszerű erdőgazdaságok számára az üzemtervek mily alakban, s milyen egyszerűsítéssel készíthetők, s mire terjesztendő ki a figyelem, hogy a terv megfelelhessen a törvény követelményeinek. Azt hiszem, hogy e munkálat, ha nemis használható minden viszonyok között mintául, mindamellet az ily kisebb erdőkre vonatkozó üzemtervek készítőinek a munkát tetemesen meg fogja könnyíteni.

Kémend község volt urbéresei erdejének üzemterve.

(Egy gazdasági térképpel.)

I. Az erdő jelen állapota.

1. Az erdőgazdasági viszonyok általános leírása.

Ezen erdő 1857. évben urbéri birtokrendezés folytán jutott Kémend község volt urbéreseinek birtokába, s mint ilyen az 1871. évi LIII. t.-cz. 32. §-ánál fogva oszthatlan birtokot képezvén, közösen — és az 1879. évi XXXI. t.-cz. 17. §-a értelmében, mint az állam felügyelete alá tartozó erdő, rendszeres gazdasági üzemterv szerint kezelendő. Az erdőbirtokkal össze van kötve az ezen erdőterületre vonatkozó vadászati jog; terhek pedig az állami és községi adón kívül nem nehezednek rá.

A szóban levő erdőbirtok Esztergommegyének párkányi járásában, Kémend község határában fekszik, 47° 53' éjszaki szélesség és 36° 20' keleti hossz alatt, mintegy 180—200 méter tengerfeletti magasságban. Határos északról a páldi földekkel, keletről az esztergomi érsekség erdőbirtokával, délről a kicsindi erdővel és szőlőkkel, nyugatról és éjszaknyugatról a kémendi földekkel és szőlőkkel.

Területe kataszteri részletkönyv szerint 222.75 kat. hold, mely egész terjedelmében a feltétlen erdőtalajhoz tartozik.

Helyrajzi tekintetben az előhegység jellegével bir, s hosszában északról délnek nyulván, hol csekélyebb, hol meredekebb lejtű dombokon terül el.

Éghajlata — minthogy az erdő bortermő vidéken fekszik — szelidnek mondható. A késői és korai fagyok csemétekben ritkán tesznek kárt. Szélveszély itt egyáltalában nem jön tekintetbe.

Az altalaj kőzete homokkő, mely fölött legeltetés és gyér zárlat következtében termő erejében gyengült, televényszegény, de meg lehetős mély homokos agyagtalaj fekszik. A szálas erdőben a talajfödém vagy teljesen hiányzik, vagy silány fűből áll. A tilalmazott vágásokban a talaj felülete buja fűvel van borítva.

Uralkodó fanem a csertölgy (*quercus cerris*), közbe elegyítve előfordul a kocsántalan tölgy (*quercus sessiliflora*) és csoportosan az ültetés által telepített ákác. Az első a területnek mintegy 80⁰/₀-át, a második és harmadik egyenként 10⁰/₀-át foglalja el. Az ugyszólván tisztán sarjadzásból keletkezett állabok növése jelenleg silánynak mondható, minek oka főkép a talajnak az eddigi legeltetés és gyér zárlat következtében történt elszegényedésében és a tuskók elvénült állapotában rejlik.

Az 1857-ben foganatosított birtokrendezés folytán a volt urbéresek birtokába jutott, mintegy 70 éves állab már 1878. évig ki lett használva; a felujítás tisztán a gyéren álló előregedett tuskókra bízott, s a mesterséges felujítás teljesen mellőztetett. 1874. óta az erdő az 1871. évi XVIII. t.-cz. 109. §-a értelmében készített s a m. kir. belügyministerium által jóváhagyott erdőkezelési szabályrendelet alapján kezeltetett, melynek foganatosításával 1875. évtől kezdve Esztergom városának erdőmestere, mint megyei erdőfelügyelő volt megbízva. Ezen időtől a kihasználás tisztán a 40 éves fordának megfelelő vágásterület tarolására szorítkozott, és a hézagok

beerdősítése, valamint a zárlat kiegészítésére évenként nagyobb mennyiségű ákác csemete ültetett ki.

A mellékhasználatok tekintetében a legeltetés és főleg a birkával való legeltetés volt szokásos, mely azonban újabb időben megszorítottán, a vágásokat megkimélte.

A 62 urbéri telek után felosztott évi fatermés a volt urbéresék által őszzsel levágatván, kiki által saját házi szükségletének fedezésére használtatott fel.

A fának kiszállítása csakis tengelyen eszközölhető. A Garam folyó balpartján, ettől mintegy 2,5 kilométernyire fekvő erdőből a Garamon túl levő Kémend községbe közlekedési út vezet, mely 3,5 kilométer hosszú. A Duna folyóhoz (Esztergom városához) az erdő mintegy 12 kilométernyire fekszik; a legközelebbi vasuti állomás Esztergom-Nána.

A vidék fakelendőségi viszonyai itt csak annyiban jönnek tekintetbe, amennyiben a volt urbéresék faszükségletüket saját erdejükből nem fedezhetvén teljesen, a hiányt a szomszéd erdőbirtokosoktól kénytelenek beszerezni.

A vadászati jog évi 15 frt haszonbér mellett bérbe van adva. Az állami adó tesz évenként 104 frt 41 krt; a községi pótdadó ez idő szerint 21 frt 61 krt.

Fentebbiekhez képest az erdő jelen gazdasági állapota általában nem a legjobb, de a megkezdett s máris némi eredményt mutató erdőgazdasági műveleteknek kitartással való folytatása mellett, rövid idő múlva jelentékenyen fog javulni.

2. Részletes erdőleírás.

a) Terület.

Az erdő egész területe erdősült, nagyobb tisztások s az erdőbirtokhoz tartozó egyéb termékeny vagy terméketlen területek nincsenek. A nyiladékok az erdősült területbe számítottak be. Az egész terület következőleg oszlik fel:

I. tag			50.12	kat. hold,
II. tag, a) osztag		10.84		
b) „		1.17		
c) „		19.57		
d) „		7.40	38.98	„ „
III. tag, a) osztag		11.38		
b) „		29.47		
c) „		9.27	50.12	„ „
IV. tag, a) osztag		2.84		
b) „		80.69	83.53	„ „
összesen			222.75	kat. hold.

b) Termőhelyi viszonyok.

Talaj és kőzet az egész területen egyenlő: legeltetés által megviselt, televényszegény, de mély, homokos agyagtalaj homokkő fölött.

Fekvés, hajlás és lejtőszög:

I. tag és a II. tag a) és b) osztagja ÉNy. 5—10°.

II. tag c) és d) osztagja, valamint III. tag, a) és b) osztag DK. 5—25°.

III. tag, c) osztag és IV. tag a) és b) osztagja ÉNy. 0—5°.

Emelkedés: 180—200 méter adriai tenger fölött.

Termőképességre nézve az egész erdő csak kétféle termőhelyi minőséget mutat, melyek a m. kir. államerdőknél használt erdészeti segédtablákban foglalt, tölgyсарjerdőre vonatkozó fatermési táblák III. és IV. termőképességi osztályának felelnek meg. Erre nézve a terület következőképen oszlik föl:

I. tag, II. tag, a) és b), III. tag c) és IV. tag b) osztagja tartoznak a III., II. tag c) és d), III. tag a) és b),

s IV. tag a) osztagja pedig a IV. termőképességi osztályba. E szerint 152.₀₉ hold III. és 70.₆₆ hold IV. osztályu.

c) Állabjellegzés.

Az I. tag, a II. a) és d), valamint a III. a) osztag 1—12 éves 0.₆ zárlatu, sarjakból származott csertölgyes, mely közé a kocsántalan tölgy mintegy 10⁰/₀-al elegyül; a hézagokba telepített akác pedig mintegy 15⁰/₀-ot foglal el. Jelen fakészlet e területen holdanként 5 tkmt., jelen évi növekvés holdanként 0.₈ tkmt.

A II. tag b) és c), a III. b) és IV. a) osztagja 14—18 éves, kocsántalan tölgygyel gyéren elegyített 0.₅ zárlatu csertölgy-állab, melynek holdankénti fakészlete jelenleg 11 tkmt., holdankénti évi növekvése 0.₆ tkbmt. tesz.

A III. tag c) és IV. b) osztagja szintén kevés kocsántalan tölgygyel elegyített 18—24 éves, egészben 0.₅ zárlatu csertölgy-állab, melynek különösen észak-nyugati részében a nagyobb hézagok akácczal lettek beültetve. A holdankénti jelen fakészlet itt 18 tmkbt., a jelen évi növekvés holdanként 1.₁ tmt.

d) Jelen fakészlet és növekvés.

A jelen fakészlet teszen egészben	2.600 tkmt.,
a jelen évi növekvés	195 „

e) A korfokozatoknak jelen felosztása.

	I.	II.	III.	IV. korosztály	
	31—40 s több,	21—30,	11—20,	1—10 éves.	Összesen :
Jelenleg van	—	89. ₉₈	53. ₀₅	79. ₇₄	222. ₇₅ k. hold.
Szabályos fordaszaki terület	55. ₀₉	55. ₀₉	55. ₀₉	55. ₆₃	222. ₇₅ k. hold.
Mutatkozik jelenleg :					
több	—	34. ₂₇	—	24. ₀₆	58. ₃₃ k. hold,
kevesebb	55. ₀₉	—	2. ₆₄	—	58. ₃₃ k. hold.

II. Az erdőgazdaság célja és feladata.

A szóban lévő erdő hivatva lévén a kémendi volt urberek faszükségletét legalább tüzelő fára nézve állandóan fedezni, a gazdaság feladata lesz a talaj termőképességének lehető fokozása mellett oly tartamos fatermések létesítésére törekedni, melyekből a tulajdonosok a viszonyokhoz képest lehető legtöbb, főleg tüzelésre való fatömeget fognak nyerni. Ezen feladat az erdőtörvény 17. §-ánál fogva akként lesz megoldandó, hogy a használatok tartamossága mindenkor biztosítva legyen.

Az erdő tehát tűzifa-gazdaságra rendezendő be, s az üzem és a használatok akként szabályozandók, hogy a törvényszerű tartamosság biztosítása mellett az erdő lehető mielőbb juthasson azon szabályos állapotba, mely lehetővé teszi a fent jelzett célbavett gazdaság rendes folytatását.

III. Üzem- s hozamszabályozás.

1. *Tenyésztendő fánemek, s alkalmazandó üzemmód és fordá.*

Tekintve egyrészt a gazdaság fentjelzett feladatát, másrészt az erdő termőhelyi viszonyait jövőre főfanemnek legcélszerűbb lesz az ákáczfát választani, mely e mély, homokos agyagtalajon a fenforgó kedvező éghajlati viszonyok között kitünő sarjadjó képességénél és gyors növésénél fogva a kitüzött célznak leginkább képes megfelelni. Alárendelt menyiségben azonban emellett mindig a kocsános vagy kocsántalan tölgy is tenyésztendő, melynek szebb sarjai tarlasztás alkalmával állva hagyatván a második fordában némi épületfát is adnak.

A kitüzött célhoz képest ezen erdő sarjerdő-üzemben 40 éves fordával lesz kezelendő.

2. Felújítási (erdősítési) feladatok.

Fentebbiekhez képest a meglevő tölgyesek tisztás helyeinek berdősítésére, a kivesző tuskók pótlására, valamint a gyér zárlat kiegészítésére egyelőre kizárólag akáczcsemete lesz használandó.

3. A terület gazdasági beosztása.

Mióta az erdő rendszeresebben kezeltetik, az egész terület három részre volt osztva, mely beosztás nyoma a gazdasági térképen is (l. a jelen füzethez mellékelt rajzot) látható; az egyik választó vonal *A* vonal mellett volt, a másik *B* és *C* vonalak közt. A vágások a déli részben kezdtek *s DK.-ről ÉNy.* felé vezetettvén, átmentek a második részbe is egész a jelenlegi 13. és 20. vágásig. Miután azonban e beosztás mellett az évi vágások hossza tulságos nagy volt, s másrészt egyes vágások szétszakitva két részben feküdtek, célszerűbbnek merült fel 4 tagot alakítani olyformán, hogy minden tag területe pontosan egyezzen az évi vágás többszörösével, azaz hogy egy és ugyanazon évi vágás ne essék részben az egyik, részben a következő tagba. A taghatárok, s illetve a vágáshosszak iránya megtartatott, mivel a célnak megfelel.

4. A célbavett szabályos állapot kitüntetése.

A célbavett szabályos állapotban a csertölgy helyén akácállabok terveztetnek csekély mennyiségben kocsános és kocsántalan tölgygyel elegyítve. A vágások azon sorrendben vezetendők, mint ahogy azt a térképen az egyes évi vágások területeibe beleirt vörös számok mutatják.

A jelen állapothoz viszonyítva volna szabályos állapotban:

a 15—24. sz. vágás 31—40 éves,

a 25—34. „ „ 21—30 „

a 35—40.,

és 1—4. „ „ 11—20 „

az 5—14. „ „ 1—10 „

A szabályos fakészlet teszen egészben	. 6.680 tmt.,
a szabályos évi folyó növedék	. . . 330 „
Szabályos évi hozamterület	. . . 5.569 hold,
szabályos évi fatermés	. . . 330 tm.

5. Hozamszabályozás.

Ámbár kívánatos volna, hogy a szóban levő erdő lehetőleg egyenlő fahozamokat szolgáltatson, mindamelltt a kezelés és ellenörzés egyszerűsítése végett czélszerübbnek tünt fel, a hozamszabályozás alapjául az egyszerű vágásosztást alkalmazni annál is inkább, mert az egyes évi fatermések közti különbség az állaboknak folytonos kiegészítése mellett jövőben igen csekély leend. Ennélfogva az egész 222.75 hold erdő a megállapított 40 éves fordához képest 40 egyenlő kiterjedésü vágásra lévén felosztandó, az évenként kihasználható terület 5.569 k. holdat teszen.

A korosztályok jelen felosztásából kitünik, hogy a legidősebb korfokozatok teljesen hiányoznak; e hiány és a gyér zárlat okozzák azt is, hogy a jelenlegi fakészlet tetemesen kisebb a szabályosnál. Miután pedig a legidősebb állab is jelenleg alig 24 éves, ennélfogva a kihasználást megfelelő időre vagy be kellene szüntetni, vagy legalább kiterjedését tetemesen megszorítani. Mindamelltt nemcsak lehetségesnek, de szükségesnek is mutatkozik, az évi hozamterület teljes kihasználását állapítani meg; lehetségesnek: mert az üzemrendezés itt kizárólag a terület alapján eszközöltetvén és az

évi kihasználás a szabályos évi hozamterületnél nagyobb kiterjedésben nem terveztetvén, a használatok törvényszerű tartamossága biztosítva van, a volt urbéresek pedig inkább megelégednek a csekély mennyiségű és gyengébb fával is, mintha hosszabb ideig az erdőből teljesen ki volnának zárva; szükségesnek: mert az okszerű erdőgazdaság követeli azt, hogy a rossz növésű és gyér zárlatu állabokat mielőbb teljes zárattal és jó növéssel bíró állabok váltsák fel, s a célbavett szabályos állapot lehető legrövidebb idő alatt legyen helyreállítva.

A szabályos fordaszaki terület tehát teljesen fog kihasználtatni, kivéven az első fordaszakot, melyben az évi vágásoknak az új beosztással való mielőbbi megegyeztetése céljából az első hat éven át a szabályosnál kisebb terület fog évenként tarlasztatni. A célbavett szabályos állapot tehát teljesen tulajdonképen csak 46 év múlva lesz elérhető.

Az évi fatermések a szabályos állapot eléréséig évről-évre fognak emelkedni.

6. Általános üzemterv.

Fentebbiek szerint kihasználásra terveztetik:

I. fordaszakban, 1882—1891. évben	. 53. ⁹¹ hold,
és pedig: II. tagban a 13—16. és	
III. tagban a 17—20. számú vágásoknak egy része, s a 21—24. számú vágások;	
II. fordaszakban, 1892—1901. évben	. 55. ⁶⁹ hold,
és pedig: III. tagban a 25. sz. és	
IV. tagban a 26—34. számú vágások;	
III. fordaszakban, 1902—1911. évben	. 55. ⁶⁹ hold,
és pedig IV. tag 34—40. sz. és I. tag 1—4. sz. vágások;	

IV. fordaszakban, 1912—1921. évben . 55.⁶⁹ hold,
és pedig az I. tagban 5—9. sz. és
a II. tagban 10—14. sz. vágások.

Az egyes fordaszakokban tarlasztás alkalmával az illető állabok átlagos fatömegkora (a fordaszaknak közepére számítva) következő lesz:

I. fordaszakban	47. ⁶¹	holdon	21 év,	6. ³⁰	holdon	26 év,
II. "	5. ⁴⁴	"	31 "	50. ²⁵	"	36 "
III. "	33. ⁴¹	"	46 "	22. ²⁸	"	31 "
IV. "	45. ⁶⁸	"	41 "	10. ⁰⁰	"	33 év.

A tervezett kihasználás mellett a korfokozatok következőleg alakulnak át:

	I.	II.	III.	IV. korosztály
	31—40	21—30	11—20	1—10 éves
jelenleg:	—	89. ⁹⁶	53. ⁰⁵	79. ⁷⁴ hold,
10 év múlva:	83. ⁶⁶	5. ⁴⁴	79. ⁷⁴	53. ⁹¹ "
20 " "	33. ⁴¹	79. ⁷⁴	53. ⁹¹	55. ⁶⁹ "
30 " "	57. ⁴⁶	53. ⁹¹	55. ⁶⁹	55. ⁶⁹ "
40 " "	55. ⁶⁸	55. ⁶⁹	55. ⁶⁹	55. ⁶⁹ hold.

7. A legközelebbi 10 év alatt eszközözendő erdőhasználatok és erdősitések.

a) Főhasználat.

A legközelebbi 10 év alatt kihasználásra előirt területek a térképen vonalozás által, a kihasználás sorrendje pedig fekete arabs számokkal van megjelölve. Az egyes évi vágások területe s remélhető fahozama alább, az üzemnyilvántartás előírásában van kitüntetve.

b) Előhasználatok.

Előhasználatok tekintetében a fáknak eddig dívott föl-nyesése, melynél amugy is csak igen gyenge rözsefa nyerhető,

az állabokra és a talajra fölötte hátrányos lévén, ezentul teljesen mellőzendő. Gyéritésről — miután a fák jelenleg nagyon is gyér állásban vannak — szó sem lehet.

c) Mellékhasználatok.

Hogy az elszegényedett talaj termőereje fokoztassék, s tekintettel arra, mikép a hézagok beültetése az egész területen mielőbb foganatosítandó, a legeltetés és alomszedés az egész erdőben betiltandó.

d) Erdősítés.

Az állabok felujulása a megállapított üzemmód folytán nagyobbrészt természetes uton sarjadzás által történik. A kiveszett tuskók pótlása és a hézagoknak betöltése azonban mesterséges uton, ültetés által, 2 éves visszametszett ákáczcsemetékkel eszközözendő, még pedig úgy, hogy első sorban az illető évi vágás minden hiánya pótolassék; azonfelül a többi területen minden évben legalább 20 holdon a hézagok ákáczczal ültetendők be.

A csemeték magból nevelendők, egyelőre a II. tag déli részén levő csemetekertben; hogy pedig a következő években szükségelt nagy mennyiségű csemete annál könnyebben legyen minden területhez szállítható, a III. tagnak ut felé eső részében még egy másik csemetekert lesz berendezendő.

8. Belső kezelésre vonatkozó intézkedések.

Az évi fahasználat mikénti felosztása, az erdőbirtokkal összekötött vadászati jog mikénti értékesítése, a terhek és költségek mikénti viselése, s a gazdálkodás mikénti ellenőrzése iránt a volt urbéresék együttesen intézkednek.

Az erdő kezelésével az Esztergommegye erdőbirtokos községei s illetve volt urbéresék közbirtokosságai által válasz-

tott és a kezelendő erdőbirtok arányában közösen fizetett, törvényes kellékekkel bíró szakképzett erdőgondnok fog megbízatni. Az erdőőrzést egy erdőőr teljesíti, ki azonban az erdőtörvényben előírt minősítéssel nem bírván, mielőbb szakképzett és törvényszabta kellékekkel bíró egyénnel váltandó fel.

A favágatás őszzsel eszközözendő és a levágott fa még a tavasz beállta előtt hordandó ki a vágásból.

Az egész erdő alkalmas helyeken kitűzött legeltetési tilalomjelekkel látandó el.

Az erdő határa eddig csak az érsekségi erdő és Kicsind község határa felé lévén biztosítva, hasonló módon árkokkal, s illetve határdombokkal biztosítandó a kémendi és páldi földek felé is.

A tagok választóvonalain két méter széles nyiladékok vágandók ki, s azok délfelőli széleinek végpontjai az illető betűvel (a térképnek megfelelően) ellátott tölgyfa oszlopokkal, a térképen vörössel kitüntetett és a természetben szintén kitűzendő vágásvonalak végpontjai pedig a vágás sorszámával (t. i. azon számmal, mely a térképen vörössel van írva) ellátott tölgyfaczölöppökkel jelölendők meg.

IV. Üzemnyilvántartás.

1. Területnyilvántartás.

Állomány 1882. évben (erdősült) . 222.75 k. hold.

Változások:

(Következik megfelelő üres hely.)

2. Főhasználatok nyilvántartása.

	1882.		1883.		1884.		1885.		1886.		1887.		1888.		1889.		1890.		1891.	
	é v b e n																			
	terü- let	remél- hető faho- zam	terü- let	faho- zam	terü- let	faho- zam	terü- let	faho- zam	terü- let	faho- zam	terü- let	faho- zam	terü- let	faho- zam	terü- let	faho- zam	terü- let	faho- zam	terü- let	faho- zam
	k. hold	t. km.	h.	tm.	h.	tm.	h.	tm.	h.	tm.	h.	tm.	h.	tm.	h.	tm.	h.	tm.	h.	tm.
Kihasznlásra előíratott Tényleg ki lett használva : A kihasznált fá- nak értéke (tővön):	4.70	38	5.24	47	5.33	59	5.47	66	5.50	61	5.40	70	5.56	78	5.57	84	5.57	95	5.57	106
(Előhasználatok és mellékhazsnálatok nem tervezettek.)																				

3. Erdősítések nyilvántartása.

	1882.		1883.		1884.		1885.		1886.		1887.		1888.		1889.		1890.		1891.	
	é v b e n																			
A csemetekertben elvetett mag mennyisége, kilogr.																				
Az illető évi vágásterületre kiültetett cseme- ték mennyisége, ... darab																				
Azon vágásoknak sorszáma, melyekben azon- kívül erdősítés eszközöltetett . . . szám																				
Ezen vágásokban kiegészített részek területe, hold																				
E kiegészítéshez felhasznált csemeték mennyi- isége . . . . . drb.																				
A csemetekertben teljesített munkának és az elvetett magnak értéke . . . . . forint																				
A csemete kiültetés munkájának értéke																				